

Fra vor Parisercorrespondent.

..... den 22de Novbr. 1861.

Jeg skriver denne Gang fra et Sted, hvor jeg nok tør sige, at Deres Blad aldrig har havt nogen Correspondent: fra et Kloster. Pro, som lyfter, kan gaae i Kloster, naar han er Katholik; men en Protestant, der er saa stiv i sin Protestantisme, at han ikke sætter sin Fod i Klosterkirken uden naar den er tom, kan blot ved Protection slippe indenfor de stille Mure. Jeg havde troet, at man maatte have en Tilladelse fra selve Erkebispens, men en Bispens var nok, fort sagt, nu er jeg her for en Maanedes Tid og kan gaae og komme som jeg vil, kun ikke ud af Huset om Aftenen.

Katten, som sidder paa mit Bord, lægger Poten paa Papiret og vil slet ikke tillade mig at skrive. Det er en nydelig lille Tiger, med grønne, blanke Line; den vil absolut være hos mig, thi Ilden brænder i min Kamin, og der er vist kolbt i de fleste andre Gæller. Katten veed maastee, at jeg nobigt skriver, fordi jeg maa skrive formeget. „En Taare rinder fra mit Øie, jeg dypper min Pen i den og skriver min muntreste Dialog“, siger Lesage. Af alle skrivende Mænd og Kvinder, misunder jeg kun Montesquieu, der i tredivte Aar skrev paa en Bog med tolv Sider. Men min Tid kommer ogsaa! Da skal jeg lykkelige blot skrive, hvad der er vel betænk, og da tillader Katten mig nok at skrive.

Hvor her er stille i dette Huus! Denne Ro troede jeg blot Døden eiede; jeg hører et Positiv langt henne i en Gade. Jeg lytter fornøiet — det er dog Liv. Der staar Abbedissen nebe i Haven. Ogsaa hun glæder sig over Rosenbusken! Aldrig boede samtidigt saamange Roser paa een Busk! og det er langt ind i November. Jeg har ogsaa Roser; udenfor mit Vindue er en hengende Have, i den vil jeg plante og saae, naar jeg næste Gang siger om Livet derinde i det urolige Babel:

Je suis las

De ce tracas!

og kommer her igjen for en Stund. Disse smaa babiloniske haver strække sig rundt om Huset; hver Nourne har maastee sin og det er da alt, hvad hun har af Glæde. Hvem kunde vel være grusom nok til at vække alt det Liv, som maastee slumrer bag disse Mure! „Du sover, Capet!“ sagde Dødbelsen til det kongelige Barn. Været rolige, arme Sjæle, naar I fortælle mig om Eders Ertafer og Glæder, og om hvor trygt og godt det er at være adskilt fra den troløse Verden, smiler jeg blot og skal aldrig sige: Du sover, Capet!

Jeg gif ogsaa ned i Haven, da jeg, skjønt ellers ikke i mindste Maade Eva, saa gjerne vilde have noget Ordentligt at vide om Klostret — en Sky tjente mig til Parafol.

Jeg har læst etleeds om et Skoleslag, der betragtede enhver Gjest som et Sentebud fra Gudene og efterat have beværtet ham paa det bedste, forelagde ham det Spørgsmaal: „Hvad veed Du?“

Et lignende Spørgsmaal klinger altid gennem min Abbedisses stille Væben, naar hun tillader mig at sidde hos sig. Hun vil vide Bæstet om Verden, og jeg fortæller da om de eneste Verdener, jeg kender: Paris, Venedig, Rom og mit Fædreland! Jo, det er sandt, jeg har ogsaa seet mig om i Norden, i Schweiz og Tydskland: jeg har hvad man kalder reist, men blot hist levede jeg. Og saa fortæller jeg, at jeg ogsaa engang havde en Have og en Hytte, der badede sin Fod i den stotte Fjord og havde Granstoven til Tag; at Klippen foran min Dør var hvid, naar Hvidtjørnen blomstrede, og rød ved Midsummerstide, „naar Dagen den er lang“ og Rosenhællen rød. Og Alt, hvad jeg fortæller om det brogede Liv i Paris' Sale og om den Conversation, som er saa glimrende, at aldrig noget stod i Bøger, der kan maale sig med hvad mine Dren Aften for Aften have hørt i hine Sale, og om Venedig — som ferdrifter sig til at være la hella — uden Træer og uden Heste, hvor Gondolieren ikke synger Taksos og Ariosis Sange, siden Østerrigerne spille paa St. Marcus' Plads, men hvor Vintervinden er saa mild, at den kaldes „den Fattiges Kappe“, og om mit stille høitidelige Rom, som dog er bygget af Menneskehænder, medens Venedig efter Sagnet er bygget af Gudene, men hvor Kvinder og Børn have Line som sorte Diamanter, bestraaede af Solen. Hvad jeg end fortæller, vil den gamle Dame tilbage til min Hytte ved sin Fjord, om den vil hun høre og om det Liv, den saae, og fordi den var saa eensom og saa slet forvaret mod Vintervinden, og jeg dog har den saa nær, skal jeg have Lov til at gaae ud og ind i hendes Huus. Om et Aar, om fem Aar og om ti, skal det være mig lige aabent, og ingen Bisp skal mere behøve at gaae i Borgen for mig.

At jeg ikke er Katholik, fatter hun ikke, ligesaa lidt som jeg fatter, at en Protestant kan blive Katholik. Ja, havde den Ting at tænke, ikke været opfundet før min Tid, var det visstnok ikke mig, der skulde have opfundet den, men hvorledes kan man lukke Lyset ube, hvor det engang er trængt ind? Og dog finder jeg det godt at være i dette stille Huus, hvor Novicen ved sin Indtrædelse beder om, at man ikke vil tage Hensyn til, hvad hun er, men staae hende bi i at blive, hvad hun ikke er. Og høifindet forekommer den gamle Dame mig, naar hun siger: „Vor største Lykke er, at man misgæuder

er os, at man foragter os, at man bagbasser os, at man begaaer Uret mod os. Ikke fordi vi ønske, at alt Dette maa time os, thi det var jo at ønske, at en Broder maatte begaae Synd; ei heller tør vi selv bringe det over os, men naar vi af Guds egen Haand modtage en Poenitens, er det en stor Naade.“

„Saaledes er den Verden, I finde det saa unødvigt at forlade!“ sagde hun en Dag og viste mig et Sted i Chateaubriand (Bonnehagen er ikke den eneste Bog, som har Plads i Kællerne), hvor hun taler om en erotisk Frukt, som ubvendig er gylden og skinnende, men blot indeholder giftigt Støv, saa at den Reisende bærer tilbage, efterat have sørt den til sine Læber. Jeg indvendte bekløvet, at Samsundet havde sine vælsignede Pligter, at det er diøse Pligter, der opdrage os, ligesom Contemplationen hende. Hun rystede paa Hovedet: vi elstede, vi frugtede, vi jagede efter Guds. Hendes Ideal er en Abbedisse, der boede, jeg veed ikke for hvor mange Aarhundreder siden, i et Kloster, som blev opløst af Biskopperne. „Hvad seer jeg?“ siger hin Abbedisse, da Alt er forvirring omkring hende. „Man græder her. Hvilke I da ingen Tro? Og hvorover forundre I Eder? Over at Menneskene ere i Bevægelse? Det er Guder, som flyde om og gjøre lidt Værn. Jeg vil tale med disse Biskopper. Naar Biskopper have Mod som Kvinder, maae Kvinder have Mod som Biskopper. I haabe paa Gud og frygte dog? Frygter blot ham og Alt vil gaae godt!“

Er det ikke selsomt, at alle Klostre ere fulde i det „let-sindige“ Frankrig? Naar jeg bliver særdig med de Studier, jeg foretager her i Huset om de barmhjertige Søstre, skal jeg fortælle forunderlige Ting om „fransk Pønsind“. Endnu gaar der, ved Siden af Nydelighedslygen, en saa dyb Higen efter de evige Ting, at der ikke engang behøves Modgang for at bevæge unge og gamle til at blive barmhjertige Søstre. Og veed I, hvad det vil sige, at franske sig enhver jordist Interesse, kryde ethvert Raand, vie sig til denne lange Martyrdom? Jeg vidste det sandelig ikke, før jeg kom hid. Den barmhjertige Søster bærer jeg mig for; men hellere dømmes til Blufamrene end være unyttig Nonne; thi i Blufamrene turde man dog bramme om Frihed, men at drømme om Frihed er her Synd. Og dog er Smilet langt fra mine Læber, naar jeg hører disse Bilsfarellier blive tofede. Disse Kvinder have dog en Overbeviisning. Hellere være Don Quixote, der kæmper mod Vindmøllerne, end Saucha Banza, der leer ham ud.

I Klostret leer jeg aldrig, men jeg tilstaaer, at jeg havde lyst til at see den eneste Gang, jeg har været i Madelainten, hvor Theatre og Salonen er taget ind i Kirken. Og naar saa Menneskene sidde dybest i deres Andagt, kommer en lang Mand i gammeldags Ribberdragt, støder med sin Hellebard i Gulvet og raaber med Stentor-Røst: „Pour les fraix du culte, s'il vous plait!“ Jeg vilde see Den, der turde vove ikke at lægge Noget i Poten, som et Præstebarn ydmygt bærer ved den Drabeliges Side. Denne Hellebard skal vist endnu i Aarhundreder stødes mod Gulvet; thi Franskmændene hænge ved deres Stikke som Mollusken ved sin Steen; det kommer vel af, at de finde, at Alt, hvad de gjøre, er og maa være udmærket. —

Da en Parisercorrespondents første Pligt er at færdes blandt Mennesker og i Theatre, vil jeg, før jeg slutter idag, berette Noget om Opførelsen af „Alceste“, som jeg livaaende, inden jeg tog herud.

„Af alle Glucks Arbejder“, siger Critikeren, „er Alceste det alvorligste og det mindst sympatiske.“ Sujettet er, som alle Glucks, taget af det heroiske Grækenlands Legender. J. J. Rousseau, hvis Dom Componisten afstede, udtaler sig saaledes: „Der gives ingen Opera, hvori Lidenskaberne ere saa lidt varierede, Alt bevæger sig om to Følelser: Sorg og Stræk, og det har kostet Componisten utrolig Møie, ikke at blive monoton med disse to Følelser.“ Denne Dom underskriver min Ringebud. Intet kan være skjønnere end første Act, hvori Alceste, den høifindede Hustru, udsfanger Tanken om det Offer, hun vil bringe. Admet, Kongen i Thessalien, skal dø. Hvorfor kræve Gudene dette Offer? Oldtidens Guder forsikre aldrig deres Villie. Hans Hustru vil offere sig i hans Sted, for at bevare en elsket Hærfør for sit Folk, en Fader for sine Børn. Anden Act optages af Striden mellem Hustruen, der vil offere sig, og Manden, der ikke vil modtage Offeret. I tredje Acts første Halvdel fortættendes denne Strid; Interessen kølnes mere og mere, det er som en Douche af Kjærlighed. Hertil kommer for at bede sin Ven Admet om Gjæstfrihed. Af de udenfor det øde Palads' Porte leirede, sorgende Dyinge erfarer han Alcestes Død og siger da ned i Underverdenen for at frarive dens Magter dette ædle Bytte; Apollo kommer fra en Sky for at love Haldguden Udvælsighed til Len for denne Daad, men det hjælper Altammen ikke, Stykket er og bliver mat og sløvende.

Dette er den første Aftens Indtryk, blandet med en svævende Erindring om en underlig stille og simpel Musik, som man mener at have hørt engang før i Fremtiden.

Saa gaar man atter i Theatre næste Aften, thi de Indviende have sagt, at Alceste maa høres mere end een Gang, at Musikten slet ingen Virkning gjorde paa Prøverne, at denne Virkning var tvivlsom ved første Opførelse, men at den vil

vore og vore, indtil Menneskene ikke ville høre Andet. Og ganske rigtigt; det varer ikke ret længe, før man jaer en Aelse om, at man er affat fra sit sædvanlige Donnerembede, fordi den sædvanlige Maalestok fattes; at Skulden for, at vi sidde saa iskolde er vor egen, fordi vi ikke formaae at stige op til denne Musik, som sandelig ikke stiger ned til os, men vante, som vi ere til, det nyodens Effectjageri, vil det hundredeaarige Mesterværks stille Majestæt endnu ikke ret trænge ind i vort Dre, og Veien til Sjælen er tilgroet, da den ikke har været brugt saa længe; denne Simpeltid er jo blot Armod, siger Dret, denne Adet er slet og ret Kulbe.

Fra denne Dom kommer man langsomt, men sikkert tilbage. Man fatter efterhaanden, at det er Kampemusik og at man er her for at ydmyge sig og lære.

Estet Opførelsen af „Lannhäuser“ havde givet den nulevende Slægt en Forimag paa Fremtidens Musik, har den ogsaa troet, at burde give den en Eftermag af Fortidens. Gluck og Wagner, Nord- og Sydpol, Realisme og Idealisme, naturlige Følelser og overnaturlige Følelser, Hjertets Musik og Hovedets Musik, hvem kan vel betænke sig paa Valget? Skjønt man har kendt Wagners ubendige Kraft, og især det Kjendskab til sin Konsts materielle Elementer, hvori hans berømte Antipode langtfra skal kunne maale sig med ham, har den nulevende Slægt dog langt foretrukket Fortidens Musik, saaledes som den var, for Fremtidens, saaledes som den sandsynligvis aldrig vil blive. Fremtidens Musik bliver vel, naar det kommer til Stykket, de gamle Mestere, thi de ere uødelige.

Berlioz blev af Operaen faldet til at lede Prøverne, og det er ham, der har udført det Restaurations-Værk, som her var mundgaeligt, thi Gluck tillod sig ikke blot at skrive med stor Skjodesløshed og Foragt for Reglerne, men han gjorde sig tillige skundom ikke engang den Uleilighed, tydeligt at angive sin Mening. Derfor sagde han ogsaa, at hans Nærverelse paa Prøverne var ligesaa nødvendig, for at bringe hans Opera af Stabellen, som Solens paa Himmelen for at saae Blomsterne til at springe ud. Den gamle Mester er nu der, hvor han evigt skal høre deilig Musik; Berlioz maatte altsaa være den Sol, som Alceste ikke kan undvære.

Madame Viardot spiller Rollen mægtigt, og dog mærker man ibelig, at Midlerne: den store Røst, fattes; det er beklageligt, at den hele Musik for hendes Skuld har maattet sættes ned. Alceste er skrevet for en Sopran; Viardots intet mindre end kraftige Alt giver Partiet en Monotoni, som Gluck ikke har tænkt sig, men hun var dog den eneste Sangerinde, der havde Sjælsfuldhed nok til at tænde den slukte Flamme. Operaens Sangere ligge i stadig Kamp med det uhyre Orkester og forbruges derfor hastigt, og de Lidere ere forbi, da man forlangte Roser som den store Garcias, der gav de tre vigtige Mandroller i Don Juan med lige stort Mesterskab.

Som Studie betragtet anses Opførelsen af Alceste som et uhyre Fremstridt, thi Gluck lærer os at synge som Mennesker og ikke som Instrumenter eller overgivne Lærker, og maa end Afstilligt i denne Musik ubetinget anses som forældet, saasom at Arie, Recitativ og Chor uden Afbrudelse følge paa Recitativ, Chor og Arie, saa besidder den dog i sig selv en uvisnellig Ungdom; Gluck har selv i sin Tilsegnelse til Hertugen af Toscana sagt, at Duetten ikke er det naturlige Udtryk for Menneskets Følelser, men er Duetten det ikke, saa er Arien det ligesaa lidt; den lidende Menneskehed bryder hverken ud i Recitativ, Arie eller Chor.

Berlioz har offentlig bevidnet Operaens Personale sin Tak for dens nidjære Medvirkning til den nye Etabelse af et Værk, som det efter 40 Aars Hvile og med alle de manglende Elementer, hartad syntes at ligge udenfor Mulighedernes Grændse at opføre. Gluck den Første var ikke nær saa heldig. „Prindser og Adelsmænd vare tilstede paa Prøverne“, siger Casel Blaze i sin „Operaens Historie“, „den stakkels Gluck havde sin svære Nød for at stoppe Huskerne i sit Partitur, og især for at bringe Bevægelse og Liv i Choret, der var vant til at stille sig snorlige op ad begge Sider af Theatre. For at saae en Gruppe island, puffede han den ene, trak den anden ved Haaret og sparkede den tredje. Det var Arbejde, som tog paa Kræfterne; i Forening med den Staberlid, som brændte i Manden, bragte det ham snart til at sveide i Harnisset; han lastede da først Kjølen, derpaa Parvylken, men naar han sølte en vis Kølighed paa den stakkede Næse, kom hurtigt en strikket Hue paa. Til de tilstedeværende høie Herrers Moes vare det sagt, at de ærbødigt samlede Mesterens afsprede Klædningsstykker, som han efter endt Prøve igjen iserte sig.“

I den omtalte Tilsegnelse forklarer Gluck, at han blot anvender Musikten som Hjælpemiddel for Poesien, til at forstærke dens Indtryk. „Musikken skal“, siger han, „søie til Poesien, hvad Farvernes Glæds og en heldig Fordeling af Lys og Skygge søier til en correct Tegning. Jeg vogter mig vel for at afbryde min Helt midt i sin Tales Hebe, for at lade ham naae Enden af en kjædelig Ritournelle.“

Denne ædle Forbindelse mellem Poesi og Toneskønlighed er det vel, som frembringer den gripende Declamation, der er hovedtrækket i Alceste. Oppreistræk og Chor i første Act gaar ganske op i den græske Poesies milde Sørgmodighed og